

A magyar Jud Süss:

Kazárföldön

Bartha Miklós szociográfiája az új honfoglalókról

1901-ben jelent meg Bartha Miklós **Kazárföldön** című klasszikus szociográfiai remekműve, amely az akkori Magyarország északkeleti országrészében, a beregi-máramarosi régióban kialakult áldatlan és nemzetpusztító szociológiai állapotokat taglalja. Azt, hogy a nagyobb részt ruszin, kisebb részt magyar parasztok miképpen lehetetlenültek el, mentek tönkre egzisztenciálisan egyfelől a Schönborn-uradalom gazdasági improduktivitásának, másfelől a Galíciából tömegesen beáramló kazár, azaz zsidó uzsorások tevékenységének következményeképpen. Korántsem véletlen tehát, hogy a **Klik nem szorgalmazza Bartha művének a középiskolai tananyagba történő beépítését.**

Bartha munkája valójában betetőzése, szintézise mindannak a szellemi-felismerési folyamatnak, amelyet legjelesebb közéleti szereplőink már a 19. század folyamán más összefüggésekben megfogalmaztak. A teljesség igénye nélkül említsünk néhány klasszikust. Kölcsey A szatmári adózó nép állapotáról (1830) című tanulmányában ez áll: „...az adózó nép szegénységének veszedelmesebb forrása nem lehet, mint a zsidók szemlátomást való szaporodása. (...) még pedig azon időben, mely alatt (...) a keresztyén adózó nép száma több mint 16 ezerrel kevesebbedett meg. Senki sincs a Tek. Vármegye itt ülő tagjai közül, akinek a zsidó ezen szaporodására a szomszéd Galíciának sorsa eszébe ne jusson. (...) De bátran említem azt az iszonyú rajzolatot, amelyet Pr. Schulze Galíciának az Izrael fiai által történt lesüllyedéséről, az egész ausztriai birodalom látára, előállított. Méltán mondja ő, hogy mely országban a zsidók megszorodnak, az vagyoni végromlás szélén áll.” Az ország nyugati régióját tekintve, Berzsenyi Dániel Kölcseyvel szinte egy időben, 1833-ban írta meg A magyarországi mezői szorgalom némely akadályairól című röpiratát. Ebben olvashatjuk: „A falusi zsidók többnyire oly egészen demoralizált népcsalók és orgazdák, hogy azokat a nép között megszenvedni, vagy még azokkal bort és húst árulni csupa veszedelem.”

Bartha kazár névvel illeti az orosz fennhatóság alatt álló lengyel területről (önálló lengyel állam a 18. század vége óta nem létezett) bevándorolt zsidóságot. A budapesti törvényhozás 1868-ban elfogadta a zsidók emancipációjáról szóló törvényt, ugyanakkor nem alkotott semmiféle bevándorlási jogszabályt (s itt csupán a történeti igazság kedvéért kell megjegyeznünk, hogy ehhez a Habsburg-dinasztiának semmi köze nem volt, lévén szó kizárólagos magyar belügyről), így megkezdődhetett a kazárok tömeges bevándorlása Magyarországra. Annál is inkább, mert Oroszországban üldözték őket, Románia pedig olyan bevándorlási törvényt alkotott, amely bezárta az ottani kapukat a kazárok előtt. Maradt tehát célországként hazánk, amely Bartha találó megállapítása szerint „kiváló terrenum mindazok számára, kik a szabadsággal vissza akarnak élni.” Vagyis egy évszázad alatt e tekintetben semmi sem változott magyar földön. S az akkori országgyűlés másik súlyos mulasztása volt, hogy a liberális szabad piaci gazdaságfilozófia talaján állva, az uzsorát tiltó törvényt sem alkotott, sőt a csalás és hamisítás vétségét is csak magánvádas bűncselekménynek minősítette. Ennek következté-

ben aztán a végrehajtások és árverezések sokaságának istentelen kegyetlensége indul majd el rövidesen, melyek során akár a legnagyobb értéket is töredék áron rabolták el a jogos tulajdonostól.

A fentiek következményeként aztán tömegesen özönlöttek a kazárok, az új honfoglalók a Vereckei-hágón át a hátukon batyúval, a kezükben hamis mérleggel, a hordójukban mérgezett pálinkával. Miként a Kazárföldön című könyv szerzője megállapítja, a kazár védvára a kocsmá volt. Azt jelentette számára, amit az antikvitásban a rómaiaknak a castrum, az erődítmény. Ugyanis a kocsmauzsorával indult el a szerencsétlen őshonos nép páriává züllesztése, kifosztása saját hazájában.

A szerző szó szerint így örökíti meg a katasztrofális jelenséget: „A rossz és erőtlén és kevés táplálkozás, továbbá a zord éghajlat, a tűzifahiány, a nappali munka és éjszakai ébrenlét (a vadkárók elkerülése végett – L. Zs.) az őrtüzek mellett s végre a fogyatékos ruházatkodás valóságos életszükséggé teszi a pálinkát. (...) Bátran elmondható, hogy a rutén keresményének kilenctizede pálinkává változik át. A szerencsétlen iszik, mert éhes, iszik, mert hideg van, iszik, mert nem bírja a munkát. Végre is iszik rossz szokásból, iszik búfelejtőnek és iszik, mert a kazár könnyen adja. Kocsmaregula ott nincs. Papíron van, a valóságban nincs. A kazár hitelez. A rutén megrégszagszik. A kazár tovább hitelez.”

Vagyis a kocsmá olyan kelepce Kazárföldön, amelynek az ajtaja csak befelé nyílik. Bemenni könnyű, kijönni – metaforikusan – lehetetlen. S a kocsmauzsorából következő az összes többi is. Ezek között a legaljasabb és legpusztítóbb az ún. felesmarha-rendszer. Ennek lényege a következőkben összegezhető. A kazár földet kínál a tönkrement, vagyontalan ruszinnak felesművelésbe, vagyis a bérleti szerződés alapján a betakarítandó termés fele része őt illeti majd meg. A ruszinnak azonban nincs igavonó ökre. A kazár felajánlja neki, de azzal a feltétellel, ha a bérlő immár a termés kétharmadát adja át számára. A ruszin ezt is vállalja, mert így is marad valami csekélység a birtokában. Ekkor a kazár megvásárol két ökörtintót 80 forintért. Az adásvételi szerződésbe azonban 120 forintot írnak be, rögtön kimerítve ezzel az okirat-hamisítás büntetőjogi tényállását. A szerencsétlen paraszt 2 év alatt betanítja, élelmezi, felneveli a tinókat, ekkor a kazár elhatározza, értékesíti az ökörre fejlődött állatokat. Természetesen előre megegyezik hitsorsos üzlettársával, hogy ténylegesen 160 forintért adja a jószágot, azonban dokumentáltan – újabb csalás – 140 forint lesz az eladási ár. Így aztán a szerencsétlen, jóhiszemű bérlő a 120 forintos faktív vételár és a 140 forintos faktív eladási ár közötti különbözet fele részét, azaz 10 forintot kap, noha valójában 40 járna jogosan neki. Ellenben a kazár a 80 forint tényleges vételár és a 160 forint effektív eladási ár közötti különbözetet vágja zsebre a parasztnak juttatott 10 forint kivételével, noha a 70 helyett ténylegesen és jogosan mindössze 40 forint illetné őt is. Összegezve: az üzletbe a kazár befektetett 80 forintot, s két év elteltével visszakapta tőkét és még 70 forint uzsorakamatot hozzá. Láthatjuk tehát, a trükkök és aljas pénzügyi technikák semmit sem változtak egy

évszázada, attól a körülménytől eltekintve, hogy ma már jóval nagyobbak a tétek.

Az egész uzsora-szisztéma lényege abban összegezhető Bartha leírása alapján, miszerint akár 14 nyomorúságos egzisztencia után is nagyon jól meg lehet élni e kiuzsorázott földön. Amennyiben a bennszülött 100 forintot keres évente, s a kazár ebből meg tud szerezni 20 forintot – a valóságban, miként fentebb láttuk még többet –, már nyert ügye van. Tudniillik a keresőnek 80 forintja marad. Ha a tranzakció 14 őslakoson esik meg, mindegyiküknek marad 80-80 forintja, de a kazár uzsorásnak 280 forintja lesz. Vagyis az uzsorás spekuláns munka nélkül szerzett jövedelme 200 forinttal fogja meghaladni az egyes bennszülöttek jövedelmét. Ezzel pedig a gazdasági harc végérvényesen el is dől az idegenek javára, hiszen abban a legfőbb erőtenyező a pénz.

Az uzsora mellett a kazár másik fő tevékenységi területe az uzsorával szoros kapcsolatban lévő közvetítés. Bartha előadása alapján a két, vagyontalanul hazánkba vándorolt nép közül a cigány úgy oldotta meg a problémát, hogy lopott. Amikor rajtavesztett, azt kérdezte a bíró, hogy miért nyúlt a máséhoz. Ezt az épületes választ kapta Iustitia evilági képviselője: „Mit csináljak, tekintetes uram, mikor minden a másé?” A kazár némileg más választ adott e kihívásra. Legáltalán-

nosabb mestersége – az uzsora mellett – a közvetítés. Nincs az üzleti-gazdasági életnek olyan szegmense, amelybe be ne férkőzne az üzletfelek közé kéretlen harmadikként. A halász és a hal között ő a háló. A hideg és a szoba között ő a kályha. Őslakos termelő az őslakos termelővel semmiféle üzletet, vásárt nem köthet úgy, hogy ne álljon közjük a kazár. Állások betöltésénél a kazár lefoglalta magának a munkát, és azt ledolgoztatta a ruszinnal vagy magyarral. Ha a szerencsétlen adósa volt, akkor a kamat összegéért dolgozott, és nem kapott semmit, ha nem volt tartozása a kazár számára, akkor kapott ugyan készpénzt, de csupán a felét a valós munkabérnek. Miként Bartha szemléletesen fogalmaz: „A közvetítéseknél az üzlet tejfölt szedi le a kazár. Valósággal megvámolja a közforgalmat. A nép egy modern tizedet (sajnos, annál nagyság-

rendekkel többet – L. Zs.) fizet a kazárnak.”

Mindazonáltal bűnös üzelmeit a kazár teljesen szabadon és büntetlenül végezheti. Hiszen kivételes, „választott” nép. Neki sokkal többet szabad, mint bármely más nemzetnek a földkerekségen. Úgyes-bajos dolgait az ugyancsak „kazár” vezetésű hatóságok gyorsan elintézik. Visszaéléseit, büntetteit elpalástolják, pereit mindig megnyeri. „Ahol igaza van, ott hatalmas védelemben részesül. Ahol nincs igaza, ott a védelem még hatalmasabb.” Végül is kazárnak lenni annyi, mint modern, írott-íratlan privilégiumokban részesülni.

Miként Szócs Zoltán írja a Kazárföldön 1996. évi kiadásának előszavában, boldogabb országokban a kötelező érettségi tételek közé sorolnák Bartha Miklós könyvét, ugyanis az első nemzeti szociográfiai alapmű, de egyúttal történelem és szépirodalmi klasszikus is. Természetesen nem csodálkozhatunk, hogy a mai napig mélyes hallgatás övezi e remekművet. Az éppen regnáló hatalmasok ugyanis joggal tartanak attól, hogy az olvasó vészes megfélemléseket és egyezéseket olvasna ki a könyvből a 20. század elejének és a 21. század első éveinek magyarországi közállapotai között.

Lipusz Zsolt – Kuruc.info

